

Rahvastikuplahvatus - infoklipp

Definitsioon: Rahvastikuplahvatus ehk demograafiline plahvatus on mingi piirkonna rahvaarvu kiire kasv demograafilise ülemineku tagajärjel ning on osa demograafilisest ülemineku teoriast. See on protsess, mille jooksul tööstusrevolutsiooni eelne traditsiooniline rahvastiku tüüp asendub nüüdisaegse rahvastikuga. Rahvastikuplahvatust on võimalik jälgida nii lokaalsel (näiteks riigi sisesel) kui ka globaalsel tasandil.

Üldiselt jagatakse see üleminek nelja erinevasse etappi:

1. Traditsiooniline rahvastiku tüüp, kus on populatsioon madal ning nii sündimus kui suremus on mõlemad väga kõrged. Probleemideks on tihtilugu alatoitumine, madal hügieenitase, puhta vee puudus, epideemiad ja puudulik arstiabi.
2. Teises etapis toimub rahvastiku plahvatus. Arstiteaduste areng ja parem arstiabi kättesaadavus vähendab oluliselt suremust. Elu- ja töötingimused paranevad ning samamoodi ka toidu ja puhta vee kättesaadavus. Üldine populatsioon kasvab suure kiirusega.
3. Kolmandas etapis hakkab sündimus kiiresti langema. Suurim faktor, mis seda põhjustab on enamasti naiste haridustaseme tõus.
4. Neljandaks etapiks on tänapäeva rahvastiku tüüp. Selle rahvastiku tüübi puhul on keskmine eluiga väga kõrge ning vanurite osakaal on 20–25%. Pereplaneerimine reguleerib sündimust.

Kandevõime: Keegi ei tea täpselt, mis on meie maakera kandevõime. Erinevad teadlased on maakera kandevõimeks hinnanud 4-16 miljonit, nii et on võimalik, et ülerahvastus on juba käes. Viimaste hinnangute kohaselt arvatakse, et planeedi populatsioon jõuab aastaks 2050 9.3 miljardini ning 2100 ületatakse juba 10 miljardi piir.

Probleemid: Ülerahvastusega kaasneb mitmeid negatiivseid aspekte, mis mõjutavad globaalset heaolu juba praegu:

- Joogivee hulk on piiratud ning juba praegu on palju inimesi ilma kvaliteetse joogiveeta või selle puuduses. Ka tekkiva reoveehulgaga on raske toime tulla.
- Looduslikud ressursid, eriti nafta, kasutatakse väga kiirelt ära aina kasvava rahvastiku poolt.
- Saastuse tase kasvab koos rahvaarvuga.
- Looduslikud ökosüsteemid ning metsad hävivad kiirenevalt, et mahutada ära aina kasvav inimpopulatsioon.
- Massiline liikide väljasuremine.
- Epideemiate ning pandeemiate oht suureneb kuna inimesi on rohkem ning nad peavad tihedamalt koos elama.